

1794.

1. Meissner, James Fridericus: De concursu et cumulatione actionum
2. Walch, Georgius Fried: Historiae hanc uncapitulis quatuor prescriptionis acquisitivae servitutum sect. I, lectio- nes suas per semestre aestivum . . . habendas indicat. Turus.

1795.

1. Gries, James Michael: De innovatione literarum cambialium secundum jus cambiale Hamburgense continuari in auxilium vocato.
2. Groening, Henricus: De eo, quod ius in actibus nulli- tates iudicii originatis
3. Lampe, Henricus: De vi et efficacia cautelarum pro tuendo jure conductoris adversus emptorem rei loca- tae expellentem.
4. Luchsen, Conradus Otto: De praesentis publicis et jure Ger- manico, praesentem Hamburgensi spectatibus

1795

5. Niquell, Corrus Olivarius Fructus: De jure foederum
liberis imperii civitatibus competente
6. Pegelkt, Nicolaus Hartwigius: De fundamento rigoris
Cambialis
7. Schaffhausen, Zacharius Nicolaus: De probatione
per libros mercatorum
8. Witzow, Petrus Augustus: De repositione judiciali
debiti cambialis praesertim ex jure Hamburgensi

F. F. Wallenstein'sche Sammlungen

1794/1 - 1207
DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA

DE

CONCURSU ET CUMVLTATIONE
ACTIONVM.

QVAM

PRO SVMMIS IN IVRE HONORIBVS

RITE CONSEQVENDIS

VIRORVM

AMPLISSIMORVM CONSVLTISSIMORVM ET DOCTISSIMORVM

EX ILLVSTRI IVRECONSVLTORVM ORDINE

IN

ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA

SCRVTINIO DEVOTE SVBMITTIT

AVCTOR

JOANNES FRIEDERICVS MEISSNER

GOTTINGENSIS.

GOTTINGAE

TYPIS JOANN. CHRIST. DIETERICH.

MDCXCIV.

DISSERTATIO IN ACADEMIA IURIS

DE

CONCORDIA ET EVALUATIONE

ACTIONUM

DE

PRO DOMINA ET VNIuersITATE

HAEC CONCORDIA

TIPOGRAPHIA

AD ILLUSTRANDAM CONCORDIAM ET EVALUATIONEM

HAEC CONCORDIA

AD ILLUSTRANDAM CONCORDIAM

HAEC CONCORDIA

DE

CONCORDIA ET EVALUATIONE

TIPOGRAPHIA

GÖTTINGEN

AD ILLUSTRANDAM CONCORDIAM

TIPOGRAPHIA

CONSPECTVS.

Introitus

- 1) occasio scribendi §. 1.
- 2) instituti ratio §. 2.
- 3) notitia litteraria §. 3.

Tractatio ipsa

CAP. I. *De concursu actionum*

- 1) in genere
 - a) de eius fontibus §. 4.
 - b) notione, et §. 5.
 - c) diuisionibus §. 6.
- 2) in specie
 - a) de concursu successiuo §. 7.
 - b) electiuo §. 8.
 - c) alternatiuo §. 9.
 - d) cumulatiuo §. 10.

A 2

CAP. II.

—

CAP. II. *De cumulatione actionum.*

- 1) Fontes doctrinae §. 11.
- 2) Cumulationis notio eiusque et concursus differentiae §. 12.
- 3) Eiusdem species, quae
 - a) generaliter describuntur §. 13.
 - b) de singulis regulae traduntur §. 14.
- 4) Doctrinae propositae vsus. §. 15.

INTROITVS

INTROITVS.

§. I.

Occasio scribendi.

Inter difficiliora doctrinae de actionibus capita eminet, quod agit de earum concursu et cumulatione. Est hoc argumentum maximi momenti, aut difficultates quibus obrutum, aut vsum, quem habet, eximium spectaueris.

Quo factum est, vt plures quidem in illustrando ipso operam suam industriamque collocarint. Verum enim vero haec tametsi me haud fugiant, tamen pro argumenti dignitate nondum omnia satis excussa ac sedulo separata, sed plura potius dubia restare aut erronea, mihi visum est.

Cuius rei causa non magis in paucitate legum, quae ad hanc materiam spectant, quaerenda est, quam in eo, quod interpretes plerique, tum quoad rem ipsam, tum quoad nomina quibus res distinguuntur, inter se maxime dissentiant, alii vero doctrinam hanc omnino taceant; quibus itaque rebus praxis in foro simul inconstans redditur. Hoc cum animaduernerem, nullus dubitavi quin operae pretium

pretium aliquod sim facturus, si argumentum hoc, arduum pariter ac vtile, ex instituto denuo tractarem, et in eius expositione studium meum et tempus aliquod ponerem.

§. 2.

Instituti ratio.

Priusquam ad ipsius argumenti expositionem me adcingam, methodus, quam in eo tractando, sim secuturus, erit praemittenda. Est autem haec: Actionum concursus ab earum cumulatione ratione fontium notionis et in genere sic differt ut vix aliquid habeant commune (§. 12.). Ex re itaque erit utramque doctrinam separatim tractare; et quidem cum posito demum concursu poni queat cumulatio, ab illo est incipiendum (Cap. I.), quippe quo via sternitur ad intelligendam magis hanc (Cap. II.). Simul vero praemonuisse expediet, tractationis nostrae hanc potissimum esse rationem ac finem propositum, ut notiones ac prima huius doctrinae principia curate ac distincte satis proponantur, non autem ut absolutus eiusdem prodeat commentarius.

§. 3.

Notitia litteraria.

Fontes utriusque argumenti, cum admodum sint diversi, in utroque capite singulatim indagare, nec generaliter hic proponere satius duxi.

Quod

Quoad subsidia autem monendum, plures iam doctrinam hanc, aut ex prolesso, aut incidenter tractasse. Ex quibus notatu digniores nunc recensebo. Sunt autem sequentes:

- JO. BRUNNEMANNI *tr. de concursu, cumulatione et transmissione actionum.* Francof. ad Viadr. 1666. Halae, 1694. Francof. et Lipsiae, 1703. 4.
- FRIEDR. ANDR. EGELINGI *Diss. de concursu et cumulatione actionum.* Ienae, 1680.
- CORN. VAN ECK *Diss. de cumulatione actionum.* Traj. ad Rhen. 1697.
- ACHAT. LUD. SCHMIDII *Diss. de concursu actionum.* Ienae, 1753.
- HERM. VULTEJI *tract. de iudiciis.* Cassellis, 1654. Lib. II. cap. 4. n. 226-424.
- WOLFG. AD. LAUTERBACH in *Colleg. theoret. pract. pandect.* Lib. 44. Tit. 7. §. 90-97.
- Beat. JUST. HEN. BÖHMER in *doctrina de actionibus* Sect. III. de cumulatione actionum.
- JOH. LUDW. SCHMIDT *pract. Lehrbuch von gerichtlichen Klagen und Einreden.* Jena, 1776. edit. 3. 1786. §. 59 sqq. §. 104 sqq.

CAPVT I.
DE CONCVRSV ACTIONVM.

§. 4.
Eiusdem fontes.

Prima nunc est dispectio de actionum concursu, vbi prae omnibus fontes, vnde doctrina haec est haurienda, sunt aperiendi.

Dubium non est quin iure ciuili Iustiniano fuerit cognita et a Ictis veteribus diligenter tractata. Paulus enim Ictus peculiari tractatu: *de concurrentibus actionibus* inscripto, materiam hanc iam illustrauit, cuius, licet ipse non supersit, tamen vestigia ac fragmenta nobis restant *a*).

Leges romanae praeterea saepius *actiones concurrere* aiunt *b*). Qui vero actiones concurrere dicit, idem etiam necesse est, vt dicat, dari actionum concursum. Nomen itaque in legibus romanis iam occurrit. Res vero per se est manifesta et in ipsis rerum argumentis iam fundata. Probatur quoque praeter textus adductos, omnibus iis locis, vbi agitur de pluribus remediis eiusdem rei nomine competentibus, et de actionibus quae se inuicem dicuntur perimere, consumere, tollere.

§. 5.

a) Vti patet ex inscriptionibus legum quarundam, quae ex ipso in pandectas transmigrarunt. cf. *L. 34. D. de O. et A.* cuius inscriptio haec est: "Paulus, libro singulari de concurrentibus actionibus." *L. 88. D. de furtis.*

b) *L. 10. D. de act. emti vend. L. penult. D. de O. et A. L. 43 et 130. D. de R. I.*

§. 5.

Concursus notio.

Est autem *concursus actionum* status, quo plures actiones ab actore proponi possunt.

Ad *concursus* existentiam itaque primum requiritur vt plures obtineant actiones, ad minimum duae, sine respectu vtrum eiusdem sint generis, an diuersi, vtrum idem concernant obiectum, an aliud. Qui itaque rem ipsam, simul vero fructus et accessiones rei obtinere intendit, huic vna tantum est instituenda actio, nec plures concurrere dici potest. Requiritur deinde plures actiones quae actori simul et ita competunt, vt quaeque ex his institui queat.

§. 6.

Concursus diuisiones.

Actionum *concursus* varia ratione diuidi solet.

I) Ac primo quidem ratione qualitatis actionum concurrentium a quibusdam *c)* dispescitur in realem, personalem ex mixtum. *Realis* est *concursus* quando plures actiones in rem concurrunt.

Sic mulieri competunt ob rem dotalem rei vindicatio et actio hypothecaria *d)*. *Personalis* est *concursus* plurium actionum in personam *e)*, *personalis* autem *con-*
cursus

c) H. VULTEI tr. de iud. l. c. num. 234 sq.

d) L. 30. C. de iure dotium.

e) L. 43. §. I. D. de O. et A.

cursus vel est in persecutione rei, vel poenae vel vtriusque simul f).

Mixtus denique concursus est actionis in rem et in personam, puta vindicationis et condictionis; veluti donator id quod ultra 500 solidos inter vivos est donatum, nec insinuatam, reuocat rei vindicatione et condictione g).

Parum vero vsus practici ab hac pendet distinctione. Maioris momenti est

II) altera, a fine actionum concurrentium desumpta.

Plures enim, quae concurrunt, actiones *vel* tendunt ad eundem finem obtinendum, vel ad diuersos. Priori in casu vocatur concursus *simplex*, et varias iterum abit in species. *Vel* enim vna actionum illarum intentata, nihilominus ex post reliquae possunt moueri et tunc concursus nominatur *successiuus*; *vel* vna actione instituta reliquae exspirant; quō casu vna earum est eligenda. Electio vero haec *vel* competit actori, *vel* reo; indeque concursus est *vel electiuus*, *vel alternatiuus*. Sin vero plures actiones ad diuersa tendant simul obtinenda, tunc noua oritur species concursus Romanis non sic vocata h) nimirum concursus *cumulatiuus* i).

De

f) BRUNNEMANN l. c. S. I. c. II. §. 7. in f.

g) L. penult. C. de donat.

h) Romanis enim fuit concursus actionum status, quo plures actiones *circa eandem rem* ex vna vel diuersis causis competunt. VULTEJUS l. c. n. 232. LAUTERBACH l. c. §. 90. et LL. ibi alleg.

i) Concursus hic *cumulatiuus* ab aliis quoque *cumulationis* nomine appellatur.

De singulis hisce speciebus singulatim nunc est praecipendum, nulla tamen habita ratione, an plures actiones concurrentes simul quoque in vno libello possint institui i. e. cumulari, de quo infra Cap. II. dicendi locus est,

§. 7.

De concursu successiuo.

Concursus actionum simplicis prima species est *successiuus* quem et alii vocant *subordinatum* s. *succedaneum* k). Hic autem adest, si plures actiones ad idem tendentes ita obtinent vt vna earum instituta reliquae ex post nihilominus possint moueri. Reliquae actiones itaque non expirant, sed reditus ad eandem actori manet saluus, quod duplici contingere potest ratione; aut enim ita, vt vna actione mota, quod per eandem obtentum non est, postea peti posset per aliam, licet illa iam aliquid consecutus sit actor l) cuius rei exemplum exhibent remedium possessorium et petitorium circa idem obiectum; vel sic, vt deserta actione prius intentata, aut si in ea succubuerit, alteram in iudicium deducat m). Tali modo v. gr. concurrunt rei vindicatio et publiciana in rem actio n). Non

B 2

autem

k) BRUNNEMANN et LAUTERBACH l. c.

l) L. 18. 32 et 34. D. de O. et A. BRUNNEMANN l. c. c. 3. §. 27-28.

m) VOET. ad Dig. L. 44. T. 7. §. 16 ab init.

n) Aliter quidem sentit beat. J. H. BÖHMER in doctr. de actionibus, Sect. 3. §. 2. qui *alternatiue* has actiones cumulari adfirmat cum aliis. Concursus vero aut cumulatio non est *alternatiua*, nisi reo competat

antem omnes actiones successiue concurrentes in vno semper libello simul proponere licet (§. 15.) indeque actori probe notanda et adhibenda est cautela haec: ea plurium actionum prior est instituenda, quae intentata alteram non perimit; successiuus enim actionum concursus neutiquam est reciprocus sed vna tantum actio, eaque determinata, sequitur alteram. Qui itaque in petitorio prius intentato succubuerit, is ad possessorium confugere nequit; frustra enim de possessione contenditur, vbi de petitorio liquida res est o). Pari ratione ei, qui actionem quanti minoris frustra tentauit, ad redhibitoriam denegatur regressus, cum illa tollat hanc, si de eodem vitio agatur p).

§. 8.

competat electio, quae ipsi autem hac in specie nulla ratione accenseri potest. Haec potius actionum illarum inter se est relatio vera: Rei vindicatio competit vero domino, cui autem si in difficillima domini probatione defecerit indeque in lite succubuerit, confugere licet ad actionem publicianam, quam sub qualitate bonae fidei possessoris instituit et quae, facillioris est probationis. Vna itaque post alteram est mouenda, indeque concursus earum est successiuus, aut si in vno libello coaeruerentur, oritur cumlatio successina. Cf. L. 39. §. 1. *D. de euict.* et VOET *ad pand.* L. 6. T. 2. §. 3. "Verum dominum hac actione (publiciana) non esse „audiendum, ait, nisi in probatione domini deficiens ad hanc „confugiendam censeat" — praesertim cum et is, qui prius in „rei vindicatione mota succubuerat, ob domini non probati defectum, deinceps ad publicianam possit actionem transire."

o) DAV. MEVIUS P. 6. Dec. 100. n. 4.

p) J. AUG. HELLFELD in *iurisprud. forens.* §. 1113. n. 2.

De concursu electiuo.

Electiuus vocatur concursus, quoties actori competit electio inter plures actiones concurrentes, quarum vna si fuerit instituta, altera statim perimitur. Non itaque omnes simul, nec vna post alteram possunt institui. Cuius speciei exemplum adparet in actione personali ex testamento pro legato consequendo; qua si quis egerit aduersus heredem, amplius rei vindicatione, cum qua electiue concurrat, aduersus eundem de eodem legato experiri nequit, siue per priorem actionem propositam legatum consecutus fuerit, siue minus q).

Concursus electiuus itaque, tam realis, quam personalis et mixti, ea est natura, vt actori competat electio, vnaque actione electa, reliquae euanescent r).

Duplex inde profluit cautela, ab actore probe observanda. Primum quidem ipsi suadendum, vt commodo electionis vtatur, nec reo eandem relinquat; leges enim pluribus actionibus ipsi prospexerunt, *et laxior sit agendi facultas* s). Deinde autem praecipuum actoris debet esse studium, id ex pluribus eligere remedium, quod sibi maxime commodum ac conueniens esse existimat, ad consi-

lium

B 3

q) L. 76. §. 8. de Legat. II. VOET tit. de Legat. n. 38 sq. — Plura

conkursus electiuus exempla recensentur apud BRUNNEMANN. I. c.

S. I. c. 3. §. 8. 25.

r) L. 43. §. 1. D. de R. I. L. 53. pr. D. de O. et A. L. 13. §. 14.

D. quod metus causa.

s) L. 76. §. penult. D. de Legat. II.

lium Iustiniani, cuius, de ea re, haec sunt verba: *prout expedit, ita quisque hanc vel illam actionem eligere debet t)*. Curate itaque inquirendum est in naturam actionem; habent enim sua commoda et incommoda, tum intuitu processus quo pertractandae sunt, tum intuitu exceptionum quibus sunt obnoxiae et ratione probationis u).

Electio itaque caute est instituenda; et vt de ipsa constet, ex re actoris est nomen actionis electae insuper adiciere, nisi iam ex fundamento agendi eius qualitas satis pateat. Quodsi vero hoc omissum, ita vt dubium sit quale remedium ab actore sit propositum, partium iudicis est, hoc eligere quod commodo actoris magis conuenit v). Iudicis enim est ei fauere parti, cum qua modo agit, et in dubio intelligitur intentatum remedium illud, quod melius facto adplicari potest.

Exceptionem tamen non omnem excludit regula ista, actorem scilicet, succumbentem in actione prius intentata, ad alteram refugere non posse. Reditus ad hanc ipsi solet concedi, duobus hisce in casibus: primum, si in rem indicatam

t) §. 5. I. quod cum eo qui in aliena potest.

u) Beat. J. H. BÖHMER de actionibus. Sect. I. c. I. §. 3. 4. JO. EICHELI Diss. de requisitis ab aduocato obseruandis circa competentem clienti actionem inuestigandam et feliciter obtinendam. Helmst. 1666. ANDR. MYLI Diss. de actionibus inueniendis cauteque institutendis. Lips. 1697. HENR. WAGNERI Diss. de iis quae ante actionem instituendam sunt obseruanda. Francof. et Lips. 1788. Cap. 3 sqq.

v) L. 66. D. de iudiciis. LEYSER Sp. 494. med. 5. LUDOVICI in Civilprocess, Cap. 2. §. 25.

indicatam nondum abiit sententia quam tulit iudex in priori iudicio; ac deinde si actio altera nouis fundari queat circumstantiis x).

§. 9.

De concursu alternatiuo.

Quoties actiones diuersae ita concurrunt, vt reo sit electio, qua scilicet velit conueniri, concursus vocari solet *alternatiuus*. Est species quam plerique Icti aut plane ignorant, aut saltim tacent γ) ita vt cumulationem tantum alternatiuam dari censere videantur, cum tamen cumulatio nulla detur nisi prius adsit concursus (§. 12).

Concursus autem alternatiuus hisce potissimum in caussis obtinet: *Primum* si iuste ignoratur quo titulo reus ius nobis denegat, aut rem petendam possideat. Sic v. gr. quoties ignoratur vtrum titulo vniuersali, an vero singulari rem teneat, hereditatis petitio et rei vindicatio alternatiue concurrunt; pendet enim a responsione et electione rei, qua ex his sit agendum z).

Deinde

x) L. 13. D. de O. et A. L. 11. §. 4. de except. rei iud.

γ) I. H. DE BERGER in *occ. iur.* L. 3. T. 14. th. 5. "Concursus actionum diuiditur in electiuum, successiuum et cumulatiuum." Eadem verba habet LAUTERBACH l. c. L. 44. T. 7. §. 91.

z) Alii quidem hic adesse concursum negant, quia vna tantum actio re vera obtineat, ea scilicet, quae a reo electa. Haec vero est natura omnis concursus *simplicis*.

Deinde concursus adest alternatiuus quoties reus est in obligatione alternatiua a). Obligatio autem alternatiua ea vocatur, vi cuius reus ad duplex praestandum ita est obstrictus, vt electio inter vtrumque ipsi competat. Sic v. c. debitor hypothecarius obligatus est, vt aut debitum soluat, aut possessionem hypothecae creditori concedat. Huic itaque competit actio personalis ad debitum exigendum et actio hypothecaria b) quae igitur actiones alternatiue concurrunt. Similem in modum actio personalis ex testamento pro legato consequendo et actio hypothecaria alternatiue obtinent aduersus heredem c).

Alii denique et sequentem huc referunt speciem: quando actor in genere ignorat qualis actio in substrato sit instituenda; plures ibi actiones alternatiue concurrere adfirmant. Sic casus contingere potest, quo ignoratur, vtrum querela nullitatis, an potius restitutione in integrum sit experiendum. Minus recte vero haec species concursui alternatiuo annumeratur, cum electiue potius concurrant haec remedia. Actor enim licet ipse non elegerit, tamen eligere debuisset, ideoque eius nomine fit electio a iudice.

In omni autem concursu alternatiuo actori expedit, reum, mediis tamen non nisi licitis, inducere, vt hanc eligat actionem, quam ipse actor eligi optauit quaeque commodo ipsius magis conuenit.

§. 10.

a) PETR. FRIDERI *tract. de processibus, mandatis et monitor.* Lib. III. cap. 10. §. 7.

b) L. 24. C. *de pignoribus et hypothecis* Nov. 4. c. 2.

c) BEAT. F. H. BÖHMER *introducet. in ius digestor.* Lib. 30. §. 20. 21.

§. 10.

De concursu cumulatio.

Hactenus de concursu simplici eiusque speciebus, cuius oppositum est concursus *cumulatiuus* *d)* s. *simultaneus* s. *copulatiuus*, qui oritur, quando plures competunt actiones ad diuersa tendentes et ex omnibus simul commodum consequi licet *e)*.

Concursus cumulatiui autem duae sunt species; aut enim est obiectiuus, aut subiectiuus.

Obiectiuus est si plures actiones diuersae vnico actori aduersus eundem reum ita competunt, vt intuitu omnium condemnandus sit; seu quoties pluralitas ratione obiecti adest. Plures tamen litis consortes, cum habeantur pro vno, non sunt exclusi.

Subiectiuus vero est, si pluralitas ratione subiecti seu partium litigantium adest, qui iterum nont sunt litis consortes.

Concursus simultaneus obiectiuus triplici obtinere potest ratione. *Vel* enim ex eadem facti specie plures oriuntur actiones ad diuersa tendentes *f)*, sic v. c. ex delicto eodem oritur actio ciuillis et actio criminalis; apud Romanos

d) Actiones concurrunt *cumulatiue*, hoc BRUNNEMANNO et aliis sapientius idem est, ac: concurrunt ita, vt cumulari queant.

e) L. 34. pr. D. de O. et A. J. H. DE BERGER in *oecon. iur.* L. III. T. 14. th. 5. n. 3. LAUTERBACH C. T. P. L. 44. T. 7. §. 94.

f) L. 5. §. 1. D. ad Leg. Aquil.

Romanos simili modo actio rei persecutoria et poenalis ex eodem facto illicito dabantur. *Vel* ex factis diuersis quidem sed connexis diuersa profluunt remedia, quod potissimum obtinet quoties vna actio alterius est praeiudicialis. Exemplo est actio de nobilitate et ad immunitatem a collectis. *Vel* denique ex factis diuersis et non connexis plures competunt actiones. v. c. ex emtione et locatione circa diuersa obiecta inita actio emti et locati dantur, quae itaque simultanee concurrunt.

Sufficiant haec de concursu actionum eiusque speciebus. Superest vt iam de cumulatione dispiciamus, quod demum facto, clara erit ac absoluta argumenti nostri expositio.

CAPVT II.

DE CVMVLATIONE ACTIONVM.

§. II.

Fontes doctrinae.

Concursum actionum Romanis iam notum fuisse supra monui. Idem vero de cumulatione praedicari nequit, quippe quae ipsis fuit improbata.

Sunt quidem a sententia nostra alieni *g)* qui eam omnino obtinuisse adfirmant, prouocantes praepremis in L. 11. D. de iurisd.; sed ipsae leges ciuiles et modus, quo apud Romanos actiones in iudicium sunt deducti, istiusmodi cumulationi plane resistentes, contrarium aperte suadent *h)*. Ius Romanorum Flauianum seu formularium enim noluit concurrentes actiones vna formula proponi. Tamen vnico in casu admissa videtur, si scilicet fuerit incertum et dubium qua actione sit experiundum. Praetor tunc binas dedit actiones, non quidem vt vtraque, sed vt alserutra harum efficaciter experiretur actor, vnde et protestandum ipsi fuit, se ex altera tantum velle consequi, quod ipsum contingat *i)*. Hi, similesque textus iuris

C 2

ris

g) GAIL. Lib. I. obs. 63.

h) L. 6. D. de except. rei iud. L. 43. §. 1. D. de R. I. L. 53. pr. D. de O. et A.

i) Sunt fere verba L. 1. §. 4. D. quod legator. add. L. 16. C. de inoff. testam. J. O. WESTENBERG in princip. iur. sec. ord. pand. L. 44. Tit. 7. §. 99. LAUTERBACH C. T. P. L. 44. T. 7. §. 95 ab init.

ris Romani *h*) ansam dederunt vtiliter introducendae po-
stea ab interpretibus pragmaticis actionum cumulationi;
quam deinde ius canonicum, ex male intellecto iure ci-
vili, adprobavit, praxis denique ampliavit *l*). Ius canoni-
cum enim primum possessorii cum petitorio coniunctio-
nem, iure Romano prohibitam *m*) permisit *n*) eaque est
prima cumulationis hodiernae et causa et origo *o*).

Cum autem possessorium sit petitorii praeparatorium
et vtrumque idem concernat obiectum, cumulatio tantum
successiva exinde est orta; vsus forensis vero postea pro-
pter litigandi compendium, ad remedia ad diversa ten-
dentia, contra leges quidem, sed vtiliter, adplicavit *p*) et
variam cumulationum rationem inuenit. Haec de fonti-
bus doctrinae, quae disputauimus, probe sunt notanda
cauteque nobis prospiciendum, ne illos sequamur, qui
omnia fere cumulationis capita e iure romano eruere ac
deriuare falso student, indeque plures eiusdem species
vt prohibitas reiiciunt, ac secundum praxin iustum est

Concursum

h) L. 12. §. 1. *D. de acquir. vel amitt. poss.*

L. 18. *in f. D. de vi et vi arm.*

l) IOH. VOET. ad pand. L. II. T. 13. §. 14.

m) L. 3. *C. de interdict.* L. 3. *C. de rei vind.*

n) *Tot. tit. et c. 5 et 6. X. de causa propriet. et poss. c. 36. X. de testibus. c. 3. de rescriptis in 6to.* GONZALEZ TELLEZ *ad Decretales* c. 2. p. 242. BEAT. J. H. BÖHMER *Ius eccles. protest.* L. 2. T. 12. SCHILTER *prax. iur. romani* Ex. 20. n. 22-23.

o) Vir in aeternum venerandus GE. LUD. BÖHMER *in princip. iur. canon.* §. 686.

p) Quorsum iam collineat *c. 3. de rescriptis in 6to.*

Concursus actionum ex iure romano potissimum est diiudicandus, non autem *cumulatio*, in qua tractanda potius ad ius canonicum, pragmaticorum sententias et vsum fori est respiciendum.

§. 12.

Cumulationis notio, eiusque et concursus differentiae.

Est autem *cumulatio actionum* coaceruatio plurium actionum, in vno eodemque libello facta *q*). Vt itaque adsit *cumulatio* requiritur primum vnicus libellus; deinde plures, ad minimum duae, actiones vlla ratione concurrentes adsint necesse est; denique plures hae actiones in eodem libello sunt coniungendae et ita simul proponendae.

His demum omnibus rite observatis oritur actionum *cumulatio*. Neque vero haec cum earundem concursu est eadem, licet interpretibus plerisque ita visum sit, qui vtrumque vel plane non *r*) vel saltem non satis curate distinxerunt. Quae res neglecta in hac, quae est de actionum *cumulatione*, doctrina, difficultatem fecit et perplexitatem maximam *s*).

Differunt autem his potissimum momentis:

- 1) Quaestio concursus est de actionum competentia; quaestio autem *cumulationis* est de competentium exercitio

C 3

seu

q) De variis *cumulationis* definitionibus conf. BRUNNEMANN l. c. S. II. c. I. §. 12.

r) PETR. FRIDERUS *de process.* L. 3. c. 10. §. 2. in f. ait: "concursum sine *cumulationem* definitio etc."

s) Ante alios rem iam distincte proposuit H. VULTEJUS l. c. n. 232 sq. 261 sq.

seu actuali in iudicio propositione coniuncta. Quod autem actionis competentia alia sit ab ipso actionis exercitio, ipsa res loquitur.

- 2) Non omnes actiones, quae concurrunt, possunt et cumulari (§. 14. n. 1. 2.) omnis autem cumulatio supponit actionum concursum. Competere alicui de iure posse plures actiones, ut tamen iisdem simul experiri non liceat, de hoc non dubitandum, praecipue si ad iuris romani de hac re dispositiones respiciamus t). Exercitium enim actionum earundem quidem supponit competentiam, non vero si competant, consequens protinus est, ut simul exerceri queant. Competentia igitur actionum ac proinde concursus consistit in iure, exercitium vero ac proinde cumulatio spectatur in facto. Ille potissimum ad theoriam et scholam percinet, haec vero magis est praxeos et in foro spectatur u).
- 3) Nec non ratione fontium differunt. Sicuti enim de concursu actionum plura legimus in iure Romano, ita vicissim de cumulatione parum aut nihil in eo invenimus scriptum, sed ex iure canonico et usu forensi potius deriuanda est ac diiudicanda.

Cum itaque, per hactenus dicta, res ipsa multum differat, nomina quoque sunt sedulo secernenda, quod autem neglexerunt plerique interpretes, utramque rem eodem nomine scil. concursus, aut promiscue saltim appellantes. Mihi vero, verborum Iustiniani: *commodius esse*

t) L. 43. §. 1. D. de R. I. L. 53. de O. et A.

u) VULTER. l. c. p. 263. n. 387.

SCHILTER *prax. iur. Rom. Exerc.* 20. n. 22.

esse singulas causas, singulis distingui appellationibus v),
 haud immemori, cum aliis conueniens visum est, rem
 ipsam diuersam, diuersis quoque nominibus, hisque ar-
 gumento conuenientibus, insignire, et ita concursum et
 cumulationem iusto separare.

§. 13.

Cumulationis species, quae singulae describuntur.

Cumulatio actionum varias abit in species, quarum
 notiones ac differentiae nunc veniunt examinandae.

In quacunque cumulatione plures requiruntur actio-
 nes concurrentes, quae autem simul instituuntur *vel* ea
 intentione, vt vna tractentur et iudex in sententiando ad
 omnes respiciat; quo casu vocatur *cumulatio simultanea* x)
 seu *copulatiua* veluti si actio emti, locati aut rei vindic-
 catio coaceruentur y) *vel* vt non simul cognoscantur ac
 decidentur, quae cumulatio *simplicis* nomine venit, et se-
 quentes iterum abit in species. Proponuntur enim actio-
 nes in vno libello, *vel* eo fine, vt vna post alteram eadem
 siue diuersa sententia decidatur; et haec cumulatio voca-
 tur *successiua*, v. gr. actio ad exhibendum et rei vindica-
 tio; *vel* ea ratione, vt vna ex actionibus cumulatis co-
 gnoscatur et sententia de ea feratur; tunc electio est in-
 stituenda, quae fit *vel* a iudice nomine actoris, qui plu-
 res actiones electiue concurrentes simul proposuit, *vel*
 competit

v) §. 5. I. quibus modis testam.

x) LAUTERBACH C. T. P. I. c. §. 96 in f.

y) BRUNNEMANN I. C. S. II. c. 4. §. 2. p. 163.

competit reo, qui aut ipse eligit aut eius nomine iudex. Prior cumulatio vocatur *electiua*, posterior *alternatiua*.

In cumulatione autem *simultanea* actiones diuersae vel concernunt plura obiecta, vel plura subiecta.

Duplex inde oritur cumulationis simultaneae species, alia enim est *obiectiua* alia *subiectiua*. Cumulatio *obiectiua* adest, quoties idem actor contra eundem reum plures proponit actiones diuersas in eodem libello, seu quoties pluralitas ratione obiecti adest. Plures tamen litis consortes exclusi non sunt; cum hi pro vna habeantur persona. Cumulatio autem *subiectiua* vocatur, si pluralitas ratione subiecti seu partium adest; litis consortes vero pluralitatem hanc non efficiunt.

Ex hisce patet, tot dari cumulationis species quot sunt species concursus, ad quarum exemplum quoque nominibus peculiaribus fuere designandae. *Nomina* enim, Iustinianus inquit, *rebus esse debent consequentia* z). (Cfr. tur tabula in calce dissertationis adnexa).

§. 14. *De singulis speciebus regulae traduntur.*

Circa diuersas has cumulationis species, diuersae quoque obinent iuris regulae, quibus neglectis cumulatio instituta non rata, sed vitiosa potius est atque exceptionem libelli inepti habet pedissequam.

Sunt quidem, qui cumulationem ex regula esse licitam adfirmant a), quod tamen varia ratione restringendum

z) §. 3. *I. de donation.*

a) JO. SCHILTER *prax. iur. rom.* Ex. 20. n. 21 et 24. H. VULTEIUS
l. c. n. 235-238.

dum esse concedunt, vt iam ex natura cumulationis conficitur. De quibus itaque pro finibus ac ratione dissertationis nostrae, paucis adhuc exponendum est.

1) Ac primo quidem spectanda *cumulatio simultanea subiectiua*, cuius tres sunt species. Aut enim plures ad-sunt actores diuersi, aut plures diuersi rei; aut denique plures actores et rei simul, ita tamen, vt nexus consortii litis eos haud intercedat, quia alias pro vna haberentur persona. De omnibus hisce cumulationis subiectiuae speciebus valet regula generalis: quod semper sint prohibitae b). Certe enim ineuitabiles alias essent confusiones in processu, permultaeque inde metuendae difficultates. Vnica tamen huic regulae addenda videtur exceptio haec: subiectiuae cumulare licet, quoties identitas caussarum obtinet i. e. si plures ex eodem fundamento profluant actiones c). Exemplo sit nobis actio confessoria, qua persequimur seruitutem itineris, competentem in fundis quibusdam vicinis, ex eadem caussa; hac contra omnes fundorum dominos simul experiri licitum est.

2) *Cumulationis simultaneae* altera species est quae vocatur *obiectiua d)*. Quae vt adsit plures requiruntur actiones cumulatiae i. e. ita concurrentes vt omnibus simul

b) L. 6. D. de except. rei iud. P. FRIDERUS l. c. §. 10.

c) Tit. Dig. de quibus causis ad eundem iudicem catur. BRUNNE-MANN in L. 8. C. fam. ercisc. n. 6. III.

d) Beat. J. H. BÜHMER de act. S. III. §. 8-12.

mul cum effectu agi possit (§. 10). Non autem vbique adest concursus cumulatiuus permissa semper habenda est cumulatio. Haec potius, vt obtinere queat, requiruntur: primum, vt iudici omnibus in caussis, quas actiones cumulandae concernunt, competat iurisdictio *e*), ne illicita exinde oriatur fori prorogatio. Deinde actiones diuersae ita sint comparatae necesse est, vt omnes eodem processus genere pertractari queant *f*). Hanc igitur ob causam v. c. hereditatis petitio et actio ex cambio non poterunt cumulari, cum summarie haec sit tractanda. Requiritur porro et remedia, quae sibi inuicem non sunt aduersaria aut ita comparata, vt decisio vnius, exceptionem rei iudicatae contra aliud pariat; incompatibilium enim inter se nulla est aggregatio *g*). Remedium itaque retinendae possessionis cum petitorio cumulari nequit *h*), ratio est quia sibi sunt contraria, in illo enim actor dicit se possidere, in hoc autem non se, sed aduersarium possidere adfirmat.

Tandem videndum est, ne cumulatio sit nimis longe petita et actiones nimium inter se inconsequentes, disiunctae et distantes, quo fieret, vt processus remoretur, perplexus reddatur ac inuoluatur. Hinc litem Titio moturus de

e) L. II. D. de iurisdict.

f) I. AUG. HELFFELD in *iurisprud. forens.* L. II. T. 13. §. 284. n. 2.

g) P. FRIDERUS I. c. L. III. c. 10. §. 3. et c. 17. n. 62.

h) PUFENDORF *introd. ad process.* P. 2. c. 1. §. 25. Recte tamen remedium retinendae possess. cumulat. cum actione confessoria, quippe quae etiam datur possessori. SCHILTER Exerc. 18. §. 44. V. Perill. GE. LUD. BÖHMER in *princip. iur. canon.* §. 683.

de quadringentis mutuis et deinde de stupro commisso, si nihil sit, quod caussam contineant, satius aget si actionem vtramque non cumulet, sed alteram ab altera seiunctam proponat *i*). Est autem haec quaestio arbitraria iudicis, nec regulis specialibus potest determinari *h*).

Hisce omnibus rite observatis cumulatio obiectiua est permissa, ac excipiens contra eam tenetur probare ineptam eandem esse ac legibus prohibitam, quia pro actore est regula *l*). Libellus ceterum sic est formandus, vt tot facta separatim aut et fundamenta proponantur, quot sunt actiones diuersae cumulatae, nisi omnes ex vno facto proueniant aut vno eodemque innitantur fundamento.

3) Sequitur *cumulatio simplex* singulaeque eiusdem species. In hac vero praemonuisse expediet, eam a simultanea (I et II) sedulo esse separandam, quod a plerisque neglectum hunc habuit effectum, vt varias cumulationis simplicis vetarent species, erronee opinantes, hanc eiusdem esse intentionem, vt omnibus actionibus cumulatis simul aliquid consequi velit actor. Tot requiri sententias autumant, quot actiones sunt cumulatae, indeque actori ita cumulanti obstare adfirmant exceptionem plus petitionis *m*).

Haec

i) P. FRIDERUS l. c.

h) IAC. FR. LUDOVICI *Einleitung zum Civilproceß*, C. 9. §. 13. Sic v. c. in Saxonia ad tres diuersas actiones est restricta eiusmodi cumulatio.

l) LAUTERBACH C. T. P. L. 43. T. I. §. 23. in f.

m) Cuius vitii reum inter alios plures inueni STRYKIUM in *annot. ad Lauterbach*. L. II. T. 13. p. 69. vbi ait: "generaliter certum est,

Haec vero neutiquam cumulationis simplicis vera est indoles ac ratio; neque enim actiones ita coniunctim sunt institutae ut ratione omnium condemnandus sit reus, neque cumulatio earum semper perdurat in ipso litis progressu et cognitione.

Quo facilius ut intelligantur haec, iam de singulis dictae cumulationis speciebus ulterius est dispiciendum: inter quas primum tenet locum *Cumulatio successiva*. Cuius quidem haec est natura: actiones diversae successive concurrentes simul proponuntur eo fine, ut de una post alteram fiat cognitio ac sententia feratur.

Tali vero ratione cumulare tantum licet eas actiones concurrentes, quarum una alterius est aut praeparatoria aut praeiudicialis. Sic itaque recte cumulantur remedium possessorium et petitorium v. g. hereditatis petitio cum interdicto quorum bonorum *n*) aut pari ratione actio ad exhibendum et rei vindicatio, actio de partu agnoscendo cum hereditatis petitione *o*). Earum itaque actionum, quae successivae quidem sed ita concurrunt, ut una demum teneat si in altera iam instituta actor succubuerit, non

„si actiones ad eandem rem tendant, quod non hodie cumulari „possint istiusmodi actiones, ne scilicet bis idem petatur.“ In eodem errore versatur FRIDERUS I. c. L. III. c. 11. §. 8. Simile aliquid videre est apud BRUNNEMANN I. c. S. II. c. V. et alios. Eandem ob causam *electivum* vocant omnem concursum simplicem, WESTENBERG. in Pand. Lib. 44. Tit. 7. §. 101. 102.

n) BRUNNEMANN I. c. S. II. c. 2. §. 21.

o) LEYSER Sp. 36. m. 2.

non licita est cumulatio, sed vna post alteram est experiendum; tamen et huic regulae exceptiones superaddit praxis, ita vt v. g. admittat cumulationem successivam rei vindicationis et actionis publicianae (§. 7. not. n).

Quod ad modum huius cumulationis adinet, de eo hoc observandum est: in libello cumulatio ea actio prius est proponenda, quae alterius est praeparatoria aut praeiudicialis, quo demum facto altera subsequitur. Incipiendus itaque est libellus ab actione ad exhibendum, qua rite exposita ad rei vindicationem transeundum, aut a possessorio ad petitorium p). Cumulationis enim successivae non is est effectus, vt ambae istae actiones eodem tractentur processu, et vna de ipsis feratur sententia; haec potius eiusdem est ratio, vt causa praeparatoria prius excutiatur, deinde autem hac finita non opus sit nouo libello, verum ex priori illo principalis etiam causa definiatur q). Vtroque tamen remedio satis instructo, de vtroque simul pronunciare licet iudici r).

4) Ordo tangit *Cumulationem alternatiuam* s), cuius autem indoles ac ratio haec est, quod nimrum plures proponantur actiones, eo fine, vt reus intuitu vnius tantum, quam aut ipse, aut eius nomine index elegerit, condem-

D 3

netur.

p) C. 2. X. de caus. propr. et possess.

q) Quorsum iam collineare videtur L. 13. C. de rei vind. Nec obstant L. 16. 18 et 21. de except. Cfr. LEYSER Sp. 36. m. 5.

r) V. perill. GE. LUD. BÜHMER in princip. iur. canon. §. 685.

s) B. J. H. BÜHMER de act. Sect. III. §. 2-7.

netur. Simulac itaque vlllo modo electio fuerit facta, altera actio euanescit. Iisdem vero in caussis, vbi concursus alternatiuum adesse supra (§. 9) dictum, in iis quoque actiones recte et sine vitio libelli cumulantur *t*). Permissa igitur est cumulatio alternatiua rei vindicationis cum hereditatis petitione, quoties ignoratur quo titulo, vniuersali an particulari rem nostram possideat reus *u*). Recte deinde cumulatur actio hypothecaria cum personali ad debitum exigendum *v*); aut similem in modum actio personalis ex testamento legato consequendo cum actione hypothecaria *x*).

5) Restat vltima cumulationis simplicis species nimirum *electiua*. Quoties enim ad idem tendunt plures actiones concurrentes, hac quidem ratione, vt electio sit penes actorem, quo remedio contra reum velit experiri, tunc vno remedio electo alterum quidem exspirat. “*Non enim, Paulus ait, vt ex pluribus caussis debere nobis idem potest, ita ex pluribus idem potest nostrum esse*” *y*). Iniquum esset idem bis exigi, idque bona fides non patitur. Tamen vero si actor ipse eligere aut nolit, aut quae actio sit

t) LEYSER Sp. 37. m. 2. Sp. 468. m. 22.

u) LUD. CONR. SCHRÖDER progr. *num recte a reo, hereditatis petitione communiendo, adhuc hodie editio tituli petatur*. Herbornae 1753. 4. §. 16. LEYSER Sp. 94. m. 2.

v) FRIDERUS I. c. L. III. c. II. §. 8. — D. MEVIUS P. 7. Dec. 403. ANDR. GAIL L. I. obs. 62. n. 8. — LEYSER Sp. 224. m. 2.

x) B. T. H. BÖHMER *de act.* Sect. II. c. 3, §. 72.

y) L. 159. *de R. I.*

sit mouenda nesciat, vtramque ipsi instituere licet, praecipue cum hodie actiones nominatim exprimi receptum non sit. Quod vero non hac sit intentione, vt de vtraque sit cognoscendum reusque condemnandus, sed eo potius consilio, vt iudex nomine actoris eligat remedium vtilissimum. Partium enim iudicis est, vi officii nobilis, quod praeterea expresse, mediante clausula salutari, imploratur, litigantibus subuenire, eamque ex pluribus actionibus institutis eligere, quae commodo actoris est conuenientissima z).

Cum itaque actiones electiue concurrentes possint quoque cumulari, electiuam hanc cumulationem vocare haud dubitauimus, rati nomen hoc rei esse conueniens.

§. 15.

Doctrinae propositae usus.

Superest vt de vsu huius doctrinae, perquam elegantem quam Vultejus ICTus vocat, pauca adiciam.

Praecipua vero cumulationis introducendae ratio in fauore litium dirimendarum est quaerenda. Lites enim cum sint odiosae a) fauorabile est eas diminui aut saltim celeriter dirimi, idque vt fiat reipublicae multum interest, et, vt Vlpianus ait, ad officium iudicis pertinet b).

Cumula-

z) §. 34. *I. de actionib.* L. 66. *de iudiciis.* H. VULTEJUS l. c. n. 377.

a) Litium incommoda commemorat H. WAGNER loco supra (§. 8. not. u) cit. Cap. II.

b) L. 21. *in f. de rebus creditis.* L. 1. §. 10. *de noui operis nunc.*

Cumulationis vero is est effectus, vt mediante ipsa ambages ac impedimenta litium euitentur, aut quoque vno iudicio id fiat, quod alias duobus fieri deberet iudiciis. Actorem itaque multo citius et molestiis et sumtibus litium defuncturum esse, si actiones plures, quas habet, simul proponat, quam si vna post alteram experia- tur, hoc nemine contradicente adfirmare mihi licebit. Huc et collineant verba Coelestini tertii pontificis maximi, qui, *grauibus partium sumtibus parcere cupientem*, cumulationem possessorii et petitorii se introduxisse ait c). Ean- dem quoque rationem pulcherrimam proponit Innocentius quartus, hisce verbis: *dispendia litium aequitatis compen- dio volentes qua possumus industria coarctare etc. d)*. Vt itaque rem in pauca conferam, finis cumulationis est duplex, vnus, vt lites sint pauciores, et alter vt lites, quae sunt, celerius expediantur. Magnum itaque esse vsum, quem in quaestionibus forensibus decidendis doctrina haec ex- hibet, cuicumque adparebit.

Caueat vero actor prudens, ne, nimio huius com- modi studio abreptus, vltius procedat ac efficiat, vt ex cumulationis abusu maius sentiat incommodum, quam ex anxia actionum separatione vnquam poterit oriri, quod nempe tunc praecipue solet fieri, si res perspicua alias et satis clara, per cumulationem obscura reddatur et per- plexa e).

Haec

c) C. 2. X. de causa posses. et propriet.

d) tit. C. 3. de rescriptis in 6to.

e) JOH. FRIEDR. SEYFFART *im Teutschen Reichsprocess* c. I. §. 15.

Haec habui, quae de argumento hoc in medium proferrem, eaque, et tempore et finibus praescriptis exclusus, vberius exponere nolui. Supra enim praemonui, dissertationis meae rationem non esse eam, vt absolutus exstet commentarius, de omnibus actionibus concurrentibus, quarum cumulatio aut permissa est aut prohibita *f*). Curae potius cordique mihi fuit notiones satis distinctas ac prima huius doctrinae elementa eruere et ordine quodam proponere

Tantum!

- f*) Quorum interest de singulorum quorundam remediorum cumulatione disquisitiones perlegere latiores, hos remitto ad BRUNNEMANNUM l. c. S. II. c. 2 - 4. H. VULTEJ. l. c. A. GAIL. L. I. obs. 63. J. VOET L. 44. T. 7. §. 16. W. A. LAUTERBACH l. c.

Ad Sphum 13.

Cumulatio est coaceruatio plurium actionum concurrentium in vno eodemque libello facta.

Actiones concurrentes cumulantur

I ea intentione vt simul tractentur et iudex in sententiando ad omnes respiciat

I vt non simul et de omnibus fiat cognitio ac sententia feratur

(*Cumulatio simultanea s. copulatiua*)
quae actiones concernunt

(*Cumulatio simplex*)
Proponuntur haec actiones

I plura obiecta diuersa

I plura subiecta diuersa s. partes litigantes

I eo fine, vt vna post alteram cognoscatur ac decidatur

I vt ad vnam tantum iudex in sententiando respiciat, qua decisa altera exspiret.

Cumulatio obiectiua

Cum. subiectiua

C. successiua

v. gr. actio ad exhibendum et rei vindicatio

Tunc electio actionis est instituenda quae

I a iudice fit nomine actoris

I competit reo, aut eius nomine fit a iudice

Cumulatio electiua

v. gr. actio pers. et rei vindicatio pro legato consequendo, aut quercia nullitatis et restitutio in integrum si actor nescit quae teneat.

Cum. alternatiua

v. gr. actio pers. et hypothecaria contra debitorem.

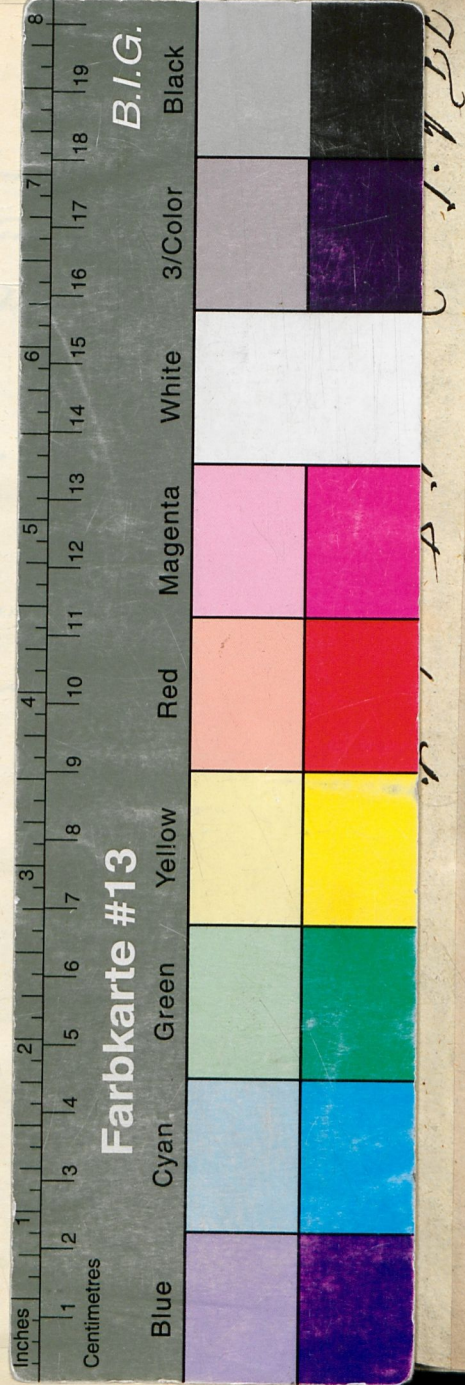
(X 228 2109)

ULB Halle
005 458 358

3

1794, 1
1207

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA

DE
CONCURSU ET CUMVLATIONE
ACTIONVM.

QVAM
PRO SVMMIS IN IVRE HONORIBVS
RITE CONSEQVENDIS
VIORVM
AMPLISSIMORVM CONSVLTISSIMORVM ET DOCTISSIMORVM
EX ILLVSTRI IVRECONSVLTORVM ORDINE

IN
ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA

SCRVTINIO DEVOTE SVBMITTIT

AVCTOR
JOANNES FRIEDERICVS MEISSNER
GOTTINGENSIS.

GOTTINGAE
TYPIS JOANN. CHRIST. DIETERICH.
MDCXCIV.

